

SEBASTIÀ ALZAMORA

«Mai no tenim en compte que als llocs turístics hi viu gent»

Sebastià Alzamora (Llucmajor, 1972) ha publicat 'Ràbia' (Proa, 2022) una colpidora història de solitud i degradació en un escenari inspirat en s'Arenal de Palma, un lloc deshumanitzat pel turisme de masses.

Per Àlex Milian / @alexmilianbeser
Fotografia d'Isaac Buj / @isaacbuj

Per què una novel·la senzilla sobre l'amor i la mort d'un gos i l'amistat i la mort d'un amic?

—Com bé dius és senzilla en aparença. És senzilla en allò que s'explica, perquè hi ha poca història, la història és mínima. A diferència del llibre anterior, *Els reis del món*, on hi havia molta història, i història de la de veritat, vull dir història del segle XX. Allà hi passaven moltes coses i hi havia molts personatges. Ara anem a l'altra banda: partint d'una cosa molt concreta i, si es vol, molt humil, intento fer una mirada al nostre voltant. Les morts que hi ha en aquesta novel·la tenen una cosa en comú: que són violentes i absurdes. Passen gratuïtament, sense cap motiu. El més normal és que no passessin, i passen per una barreja d'estupidesa i maldat. Són dues forces, per dir-ho així, que pesen molt en el nostre dia a dia: la voluntat de fer mal i la pura curtor, que diem a Mallorca, la pura niciesa.

—L'argument gira al voltant de l'enverinament d'una gossa i d'un assassinat absurd. D'on surt la *Ràbia* del títol?

—D'aquesta observació del món en què vivim. Una cosa que no surt a la novel·la: les violacions

en grup s'han convertit en notícia quotidiana. Però això què és? I no només hi ha violacions en grup, sinó que després es culpabilitza la víctima. De debò?

—Tan miserables podem ser.

—Sí. És una cosa al·lucinant en un món que se suposa civilitzat on tots hem estat escolaritzats i educats (si no tots, la majoria). És desolador. Jo tinc la convicció que això té una correspondència directa amb el ressorgiment de les extremes dretes i de la radicalització de l'esfera política i mediàtica que té una correspondència després en el dia a dia.

—A vostè, què li va impulsar a escriure aquesta història?

—En el meu cas, el detonant va ser que van matar el meu gos, el Cooper. El pobre va ser enverinat d'una manera molt semblant a la que explico a la novel·la. Qualsevol persona que tingui un animal i se l'estimi sap que és una pèrdua important, que sap molt de greu, però, a banda d'això, et quedes absolutament perplex. Què li ha passat pel cap a aquesta persona? No sé si han posat el verí per al meu gos en concret o per a qualsevol gos; en tot cas, algú hi va fote una quantitat de verí acollonant perquè algun gos se'l trobés i se'l mengés. Per què ho fa? Aquesta perplexitat la sento molt sovint.

—I la *ràbia*?

—La ràbia és polisèmica. Hi ha la ràbia que sents davant d'aquestes coses (i en un moment donat has de fer un esforç perquè no se t'encomani aquest ambient tan agressiu; hi ha la ràbia dels que cometem aquestes accions estúpides. És obvi que estan rabiosos, que actuen com un gos rabios. En un moment donat un veterinari descriu la ràbia: "un gos que va endavant atacant tot el que troba, i, quan n'ha mossegat un, va a pel següent". Això és el que fan alguns.

—Després hi ha un personatge que fa això.

—Exactament. I metafòricament és pot aplicar a aquest estat de coses que podem dir crispació, agressivitat.

—Localitza la història en un escenari, **Bellavista, un nucli de població gairebé totalment despersonalitzat pel turisme, que augmenta la sensació de solitud del protagonista -excepte en l'oasi del bar dels serbis. Però per què aquest escenari i no una ciutat, que pot produir la mateixa situació d'aïllament?**

—Aquests llocs turístics els trobo interessants per diversos motius: s'hi produeix una mena de superposició de realitats. Els mirem com si només fossin una mena de parc d'atraccions per a turistes, que van allà per a beure, anar a la platja i sortir de *farra*. Això és el que passa durant els mesos de temporada alta, però són llocs on viu gent. Mai no ho tenim en compte però hi ha famílies que hi viuen, n'hi ha nens que van a escola, gent que té negocis, etc. A mi m'interessava explicar-ho. A més, després, quan surts d'aquesta mena de lloc, normalment vas a parar a una zona que havia estat rústica o rural i ara o està despoblada o mig repoblada per xalets dispersos. Hi queden restes de la vida anterior: aquí, per exemple, hi surt un pastor que pastura les ove-

lles i que diu que fa seixanta anys que s'hi dedica. Però està envoltat per Bellavista, l'aeroport i dos o tres centres comercials. El fet és que aquest esquema es produeix a Mallorca i arreu de la costa mediterrània. I encara, a sobre de tot això, hi ha un polvorí de la Guerra Civil. En un moment donat algú diu "aquests estrangers venen a emborrotar-se damunt de les restes de la Guerra Civil". Malgrat això, no hi ha memòria sobre el que va passar, i les coses estan una damunt de l'altra o una al costat de l'altra. Moltes realitats en molt poc espai.

—**Aquests polvorins es poden trobar ara tal com els explica a la novel·la?**

—Sí, jo em vaig assabentar de l'existència d'un d'ells de manera insospitada: per un llibre de passejades al voltant de Palma, *Els camins de Palma* (Lleonard Muntaner, 2014), que han fet en Joan Carles Palos i en Bartomeu Carrió, un periodista i un historiador que a la vegada són senderistes. És molt curiós perquè no parlen dels camins de la serra de Tramuntana sinó dels que envolten Palma, que també són bonics però que estan constantment interromputs per coses. Una d'elles és aquest búnquer, que van tenir l'amabilitat d'ensenyar-me. I és més o menys com l'escric.

→ —**En un moment de la novel·la el protagonista diu “Quan parlàvem de paisatge, ens referíem a allò que sobrava en el trajecte entre la costa, el nucli urbà i l'aeroport”. El paisatge és sobrer?**

—Sí, allò que no s'ha pogut urbanitzar, que no se li ha pogut treure un rendiment econòmic. Bellavista, que és fictici però té un referent molt reconeixible que és s'Arenal, un d'aquests llocs de turisme de borratxera. També hi ha coses de Magaluf, però principalment és s'Arenal, perquè hi faig sortir aquesta església, la Porciúncula, que està allà al mig.

—**Al mig del no-res?**

—No, al mig del merder turístic. Hi ha aquest carrer del Pernil que explico, que existeix realment a s'Arenal —i és on s'hi concentra la marxa més desguitarrada, diguem-ne— i a l'altre extrem d'aquest carrer hi ha la Porciúncula. Pots anar del temple a la taverna i a l'inrevés en molt poc espai. Aquests contrastos tan brutals els trobo molt atractius.

—**L'església de la Porciúncula és precisament d'un arquitecte, Josep Ferragut Pou, que va ser víctima d'un assassinat encara no resolt però que es relaciona amb la seva homosexualitat. Mereix una novel·la Ferragut?**

—I tant. Hi ha un documental excel·lent, *Vida i mort d'un arquitecte*, de Miguel Eek. Molt recomanable, és a Filmin. I explica la història d'aquest home, que alguns comparen amb la de Pasolini, en el sentit que són dos personatges que se situen en un lloc crític dins de les seves respectives disciplines; que són homosexuals i que apareixen morts i en els dos casos la mort s'atribueix a una baralla d'homosexuals. Però, precisament per la manera de passar full tan apressada, resulta com a mínim sospitosos. Evidentment, Ferragut mereix un llibre, de ficció o d'història, perquè és molt interessant. Aquesta mateixa església és molt notable.

—**No és una novel·la simpàtica o optimista —perquè el protagonista tampoc no ho és, d'optimista. Malgrat això, el mateix paisatge de la rogalia de Bellavista és molt diferent vist, primer, de passejada amb la gossa, que, després, quan la Taylor ha mort.**

—La mort de la Taylor és el punt d'inflexió de la novel·la. L'altre dia, l'escriptora i crítica Begoña Méndez, que va presentar *Ràbia* a Palma, deia que “És com si durant la primera part el temps estigués aturat —perquè els dos protagonistes, gossa i narrador, van fent una rutina, allò que avui diem un ‘dia de la marmota’, fins que la gossa mor i es com si es posés en marxa el rellot-

ge i comencen a passar coses. La segona part. El narrador, que no s'identifica ni diu el seu nom, és proper a mi.”

—**Però no és vostè.**

—Sempre dic que és una possibilitat de la meua vida. Moltes de les coses que diu i comenta les puc subscriure. És un alter ego possible, algú que jo podria haver estat. Fa la sensació que ha tirat la tovallola.

—**Sembla que no tingui objectius excepte, potser, la relació amb la gossa. I això se'n va en orris.**

—Exacte. Allò més sòlid que té és la gossa i l'hi prenen. Però a mi el que m'agrada d'aquest personatge és que és algú que no es queixa de la seva sort. M'agrada dir-ho perquè tothom es queixa. No és que sigui un conformista però li sembla que no canviaria res per queixar-se.

—**El protagonista acaba mig perdut en el túnel d'una antiga construcció militar abandonada. Un edifici que van construir els presos polítics del franquisme, potser amb molta ràbia?**

—Sí, això dels presos ho volia posar. Tenim les ferides, les emprems de la infàmia, del feixisme, al nostre voltant i hi passem pel costat i ni ens n'adonem. Però hi ha carreteres construïdes per presos polítics. El franquisme va utilitzar els presos polítics com a mà d'obra gratis durant pràcticament tot el franquisme. L'Església era l'altra gran institució que “ocupava” els presos. És una cosa de la qual volia deixar constància i és possible que n'escriga alguna cosa més. Més endavant. Aquí volia

mostrar aquestes realitats paral·leles i superposades: al costat del lloc que només veiem com un indret de *farra*, hi ha una cosa tan salvatge com un polvorí antiaeri construït per presos polítics.

—**I és també el colofó d'aquest escenari degradat (el poble que ja no és poble pel turisme; el paisatge que no ho és perquè està encerclat d'amenaçes...).**

—Exacte. I, si faltava res, a sota del búnquer hi ha intactes pràcticament els túnels del franquisme. L'última cosa que veu el protagonista és una pintada fatxa. Amb això volia subratllar una cosa que, per mi, està latent durant tota la novel·la —no gaire explícit fins a aquest final— que és el contingut polític de la història. Per mi existeix una correspondència entre la ràbia del dia a dia —la falta de respecte amb la qual algunes persones tracten les altres—, i aquest pas a la vida pública de l'extrema dreta i el neofeixisme —que tenen uns antecedents que no són tan endarrerits en el temps com ens sembla. ●

